

הסימטריה הבלתי נסבלת שבין המלחמות

רס"ן (מיל') אלעד¹

"במת אורח"

ה-6 באוקטובר '73 וה-7 באוקטובר '23 הם תאריכים מעצבים בתודעה הישראלית, אירועים בעלי השפעה רב-דורית על הציבור – האמון במוסדות המדינה ובצה"ל, "החוזה" שבין החברה והמדינה, ועוד. ניתוח השוואתי ראשוני מעלה קווי דמיון רבים בין שני הימים ההיסטוריים הללו, ובפרט בכך שבשניהם קרסו התפיסות המודיעיניות, המבצעיות, והמדיניות, ובקריסתן הובילו לשבר תודעתי. ישנה כמובן א-סימטריה המובנית בהשוואת ידע שנצבר בוועדת חקירה ממלכתית, חמישים שנות מחקר וספרות ענפה, לאירוע שעודו "חי" והבנתו רק מתחילה ועודנה מבוססת על רסיסי מידע ותמונה חלקית מאוד. למרות זאת, חשוב להתחיל לבחון את האירועים הללו בראייה השוואתית וביקורתית, שיש בה לספק תובנות משמעותיות וכנראה גם פרקטיות, כבר בעת הנוכחית.

חמישים שנה לאחר מלחמת יום הכיפורים והיא עודנה נוכחת בזיכרון הלאומי הישראלי – בתודעה הציבורית ובזיכרון הקולקטיבי, בתרבות ובאומנות, וגם בתפיסות הביטחוניות והמודיעיניות. הסיבה העיקרית הינה ההפתעה וגודל השבר ביחס לתחושת האופוריה הציבורית לאחר מלחמת ששת הימים, לתפיסות שרווחו בצה"ל ובגופי המודיעין, ולביטחון באחריותו ויכולתו של הדרג המדיני.

¹ רס"ן (מיל') אלעד - חוקר מודיעין בלמד"ן, איש מע' הביטחון במשך 34 שנים.

חמישים שנה ויום אחד לאחר אותה המלחמה, נפתחה מתקפת הפתע של החמא"ס, המזעזעת את אמות הסיפים של המדינה והחברה הישראלית. הברוטאליות והרצחניות של מחבלי החמא"ס חורגים מכל מה שהכרנו, אך השבר הגדול – כמו ב-73' – הנו ביחס לאמונות ולתפיסות שרווחו עד לאותו היום הנוראי.

בשתי המלחמות הייתה קריסה בשלושה מרכיבים בסיסיים: (1) התפיסה והיכולת המודיעינית, (2) תפיסת ההגנה והתפקוד הצבאי, (3) האסטרטגיה המדינית. השילוב הזה הוביל לתדהמה, לפגיעה קשה בתחושת הביטחון הלאומי והאישי, לאובדן אמון ב"מערכת".

במלחמת יום הכיפורים

1- המודיעין – התפיסה הבסיסית הייתה שהמודיעין יספק התרעה² שתספיק להיערכות המגננתית, לגיוס מילואים, ואף ליציאה למתקפת מנע. האיסוף הסיגינטי הנרחב מבסיסי סיני ומרמת הגולן הקנה תחושה של שליטה והכרה טובה של צבאות האויב ושל פעולותיהם לאורך הגבולות, והאיסוף היומינטי האיכותי על ידי מקורות המוסד, הביא לתחושה של הבנה טובה של אופן החשיבה של הנהגות האויב, של מטרותיהן, ושל תכניות המלחמה שלהן. והן נתפסו כנכונות לאחר שנבחנו ו"הוכחו" לכאורה ב"כוננות כחול לבן" במאי 73'.

• **הנחת ההתרעה** – לאור היכולות הללו והביטחון הרב שהפגינו גורמי המודיעין, וראש אמ"ן בראשם, ביחס להכרתם את האויב והבנתם את מדיניותו, הפיקוד הצבאי הבכיר התנהל מתוך הנחה שתתקבל התרעת מודיעין אסטרטגית – לפחות 24-48 שעות לפני פתיחת מלחמה, שתאפשר להיערך ולפעול בזמן. הדרג המדיני ככל הנראה קיבל הנחה זו כעובדה מוגמרת.

---

² **התרעה:** אזהרה מפני סכנה מתקרבת, הסבת תשומת הלב של מקבלי ההחלטות אל מגמות/תהליכים/שינויים מתהווים, המחייבים היערכות לפעולה ולגיבוש מענה הולם. "**התרעה אסטרטגית**" משמעה התרעה על אירועים בעלי חשיבות ברמה הלאומית ומכאן שמחייבים התארגנות ברמה זו (ובצה"ל – ברמת המטכ"ל), בעוד ש"**התרעה אופרטיבית/טקטית**" מתייחסת לאירועים נקודתיים או ממוקדים יותר, ובהתאם הדרגים הנדרשים לטפל בהם. **התרעה מודיעינית הינה תוצר שלם המבוסס על היתוך מידע** ממקורות שונים ועיבודו לכדי תמונה שלמה המצביעה על ההתפתחות המדוברת.

• **הקונספציה המודיעינית** – על בסיס המידע הרב שהתקבל ממקורות המוסד על תכניות האויב, גיבשו גופי המודיעין (אמ"ן-מחקר ולמד"ן בראשם) את הקונספציה הבאה: הערכת מודיעין מבוססת לפיה מצרים לא תצא למלחמה לפני שתצטייד ביכולת לתקוף מטרות בעומק ישראל ולמנוע את העליונות האווירית של ישראל ואת יכולתה לתקוף בעומק מצרים, וכי סוריה לא תצא למלחמה ללא מצרים. כל המידע שהתקבל לפני המלחמה, נבחן בראי הקונספציה ולא שכנע את בכירי אמ"ן כי המציאות השתנתה.

• **כישלון ההתרעה** – ברשות אמ"ן ומודיעין הפיקודים היה מידע רב ממגוון מקורות, שהעיד על תכונה חריגה בצבאות מצרים וסוריה. תכנית ההונאה המצרית סיפקה הסבר לתכונה זו – התרגיל המטכ"לי "תחריר", אך תמונת המודיעין הראתה היקפי פעולה שחרגו בהרבה מהמוכר מתרגילים קודמים, לצד עדויות לפעולות שונות מהתנהלות תרגילית. ב 25 בספטמבר התקבלה התרעה ממקור אסטרטגי – חסין מלך ירדן, שמסר לראה"מ גולדה מאיר כי מצרים וסוריה עומדות לפתוח במלחמה. במקום שהתרעה זו תהפוך ל"התרעה אסטרטגית", על בסיס אזהרתו של המלך ומידע מאמת רב ממקורות אחרים, נענו האזהרות בהערכה שנשענה על הקונספציה – "תפיסת הערבים את יחסי הכוחות עם צה"ל לא השתנתה", ולכן מצרים וסוריה לא יעזו לצאת למלחמה ולכל היותר יהיו "ימי קרב". מפקדי אמ"ן דבקו בהערכה זו גם ברצף הדיונים שנערך ב-5 באוקטובר, וחלקם החזיקו בה אף בבוקר ה-6 באוקטובר (לאחר קבלת התרעת "המלאך") והמידע על פינוי היועצים הרוסיים.

2- התפיסה הצבאית – תפיסת צה"ל לפני המלחמה הייתה מורכבת מההנחה שצוינה לעיל כי תתקבל התרעה אסטרטגית ואופרטיבית, מהערכה שמהלך התקפי של מצרים וסוריה יהיה מוגבל בהיקפו, וכי פריסת הכוחות המצומצמת בסיני וברמת הגולן תספיק (בשילוב עם תקיפות חה"א³) לשלב המגננה הראשון – עד להגעת המילואים ולמעבר למתקפה.

---

³ תפיסת עליונות חיל האוויר, בהשראת מבצע "מוקד" במלחמת ששת הימים, ולמרות השחיקה כעליונות האווירית כבר במהלך "ההתשה", התבטאה בהערכות כדוגמת "מה שארך אז שלוש שעות ... יבוצע הפעם

תפיסת המגננה הצה"לית לא עודכנה לאחר מלחמת ששת הימים וההתשה, למרות הגידול בשטחה של ישראל והמרחק הרב יותר שהמילואים נדרשו לעבור, והתבססה על קו מגע קשיח – בפרט תעלת סואץ והמוצבים לאורכה. הגישה הייתה תפיסת בט"ש שנועדה למנוע חדירה לשטחנו, תוך שהמתכננים הצבאיים התעלמו מההנחה ש"קו המגע ייפרץ", לא התייחסו ליחסי הכוחות הצפויים לאורך החזית, ולא עיבדו את התפיסה לכדי תכנית הגנה מעודכנת.

3- התפיסה המדינית – הדרג המדיני נקט בגישה לפיה "עדיף שארם א-שייח' בלי שלום משלום בלי שארם א-שייח'" (שר הביטחון דיין), שנשענה על התפיסה שמדינות ערב שהובסו ב-67' נאלצות להכיל את האחיזה הישראלית בשטחים שנכבשו וחסרות אופציה צבאית להחזרתם. הממשלה, בראשות גולדה מאיר ומשה דיין, התעלמה מאמירות סאדאת ביחס למחויבות של מצרים להחזיר לריבונותה את סיני, מתחושת ההשפלה המצרית והסורית בעקבות התבוסה בששת הימים, ובהתאם דחתה את גישושי השלום המצריים⁴. זו הייתה גישה שאומרת שלמעשה אין צורך לפתור את הסכסוך עם מדינות ערב, שכן מחיר הפתרון גבוה מהתועלת שבו, ושאין צורך להתייחס לאיומיהם של מנהיגים שאין להם יכולת לממשם או שאינם "באמת" מתכוונים אליהם.

4- התפיסות הללו, בכל הרמות, היו נגועות במידה רבה ב"חטא היוהרה". הנצחון הגדול במלחמת ששת הימים הוביל לאמונה בנחיתותם של צבאות ערב (ש"זרקו את הנעליים במדבר וברחו") ובעליונותם של צה"ל וחיל האוויר הבלתי מנוצחים. היוהרה הזו בוטאה ברמת המוכנות הצבאית למלחמה, בנכונותו של הדרג המדיני לקיים משא ומתן עם מדינות ערב, ובהערכה המודיעינית בדבר יכולתם של צבאות מצרים וסוריה לפתוח במלחמה.

ב-40 דקות" (מוטי הוד, יוני 73), "העובדה שאנו מעזים לא לגייס מילואים מוקדמים, נובעת מההנחה שחיל האוויר יכול לעצור התקפה בשתי חזיתות" (הרמטכ"ל אלעזר, מאי 73).
⁴ יוזמת סאדאת ב 71', מגעי קיסינג'ר – חאפז איסמאעיל בתחילת 73'.

1- המודיעין - התפיסה הבסיסית הייתה שאמצעי האיסוף הפרוסים מול רצועת עזה, מבטיחים למודיעין היכרות טובה עם פעילות החמא"ס ברצועה ושהוא מכיר היטב ומבין את הנהגת חמא"ס ואת הגיונות הפעולה שלה.

ההערכה העצמית הזו קרסה – למרות היכרות טובה עם יכולותיהם של הכוחות המבצעיים של החמא"ס ותכניותיהם לפלוש לשטח ישראל⁵, גופי המודיעין (באמ"ן-מחקר, מודיעין השדה, והשב"כ) לא סיפקו מידע מקדים על ההכנות לקראת המתקפה ועל ההחלטה לממשה, לא כל שכן במועד שנקבע. על סמך הדיווחים העיתונאיים הראשוניים, נראה שהמידע על הפעילות החריגה במהלך היממה והשעות שקדמו להתקפה, לא היה בהיקף וברזולוציה שיאפשרו להבין שמדובר במימוש תכנית ההתקפה הרחבה של החמא"ס שמדובר באירוע בטווח הזמן המייד. נוספו על כך הפתעות טקטיות, כדוגמת אמצעי התקשורת שבהם השתמש הכוח התוקף ושלא היו תחת כיסוי איסופי, או רכיבי ההתקפה שנועדו לנטרל את מערכי האיסוף וההתרעה לאורך הגבול.

ברמה התפיסתית, "**הקונספציה של 2023**" היתה מבוססת על הערכת המודיעין שהנהגת החמא"ס מורתעת ואין לתנועה יכולת מבצעית לממש את תוכניותיה ולפיכך היא ממוקדת בשיקום התשתיתי והכלכלי של רצועת עזה ופועלת בכדי למקסם את התמורות הכלכליות שהיא יכולה לקבל ("מזוודות הדולרים" מקטר, שכר עבודה ומיסים מעבודתם של פועלים עזתים בישראל) עבור שקט יחסי. הערכת המודיעין המתמשכת של האירועים לאורך הגדר ושל איומי חמא"ס בהסלמה, הייתה שמדובר כאירועים מינוריים או "הוצאת קיטור", שכן "חמא"ס מורתעת ומרוסן".

---

⁵ למשל - כפי שפורסם ב N12 וב-וואלה על צוות המודיעין ב-8200 שסיפק מידע מפורט על התרגילים שבהם אומנו כוחות הנח'בה על מתאר הפלישה לשטח ישראל.

נראה שעדיין מוקדם להסיק כיצד גובשה "הקונספציה", עד כמה הייתה מבוססת על מידע מהימן ו/או על הונאה מכוונת והאם גורמי ההערכה התעלמו מנתונים משמעותיים (כדוגמת ההיכרות עם חשיבותה של סוגיית האסירים הפלסטיניים, מההבנה שלחמא"ס מוכנות טובה לעימות צבאי, ומהצהרותיו של סינואר על העימות הקרב). רבות עוד ידובר על הפער שבין הכרת תכניות המבצעים של חמא"ס והאימונים שלהם, כמו גם אירועי הגדר שהיו ככל הנראה חלק מ"הכנת הזירה" לפעולה ושלב "הרגלה" של כוחותינו, לבין הבנת השינוי שחל בתמונת המצב ובאיום המתהווה.

2- התפיסה הצבאית – ניתן לפשט את התמונה המורכבת ולומר שצה"ל "התמכר" לטכנולוגיה ההגנתית והזניח את יכולת ההגנה "הקלאסית". מערך ההגנה לאורך גבול הרצועה נשען על השילוב של המכשול הקרקעי המשולב (תת-קרקעי נגד המנהרות ועל-קרקעי נגד תנועת הכוחות כפי שאירעה ב-7 באוקטובר) עם יכולות איסוף המודיעין הטקטי והטכנולוגיות המתקדמות לאורך הגדר (הבלונים ומערכות התצפית, חיישנים מתקדמים ומערכות "רואה-יורה"). זהו קו הגנה שנועד להיות בלתי עביר - לזהות כל תנועה ולסכל כל ניסיון חדירה, אך הפך להיות "קו בר-לב של 2023" - מרגע שנפרץ הפך להיות מלכודת מוות לכוחות הפרוסים לאורכו – כיתות הכוננות ביישובים והכוחות הקטנים במוצבים ובבסיסים הסמוכים – שעמדו מול כוח תוקף עדיף במספר ובעוצמת האש. התוצאה, כמו ביום כיפור, ולמעשה במאפיינים אקוטיים יותר, בין השאר בשל הסמיכות ליישובים אזרחיים ולמפקדות העיקריות ולא רק למוצבים צבאיים, הייתה קריסה מוחלטת של קו ההגנה, של שרשרת הפיקוד, ושל ניהול הקרב. אוסף של כוחות קטנים (חלקם הגדול אזרחים), מפוזרים ולא מתואמים, ללא כוחות עתודה ותגבורת מנוהלת, נאלצו להילחם ללא תיאום וללא סיוע. נראה שבשעות הראשונות לאחר המתקפה, ההיערכות הצבאית הייתה בלתי מספקת מבחינת סדר הכוחות והתאמתם לתרחיש האיום, אי-זמינות כוחות עתודה בהיקף סביר, ואיכות הפו"ש.

3- ברמה האסטרטגית – ההנחה הסמויה הייתה שניתן לאפשר לכוח עוין להתחמש, להתאמן ולהתארגן להתקפה, מתוך ההבנה שהוא מורתע, רצון לשמור אותו "על אש קטנה" ואמונה

שלא יוכל לממש תכנית התקפה רחבה, ותוך נכונות לספוג ממנו "סבבי לחימה" בעצימות נסבלת.

המשותף לשתי המלחמות

שתי המלחמות החלו בקריסה מודיעינית ואסטרטגית – לא רק כישלון איסופי או הערכת נקודתית, אלא כשל מערכתי – התרסקות של הבנת המציאות, של תפיסת האיסוף ושל הערכת המודיעין. במלחמת יום הכיפורים הכרנו לכאורה את תכניות המבצעים של האויב ואת השאיפות של מנהיגיו, ראינו "בעין" את היערכותו בקווי המגע ואת מוכנותו לפתיחת המלחמה. הקמ"נים ידעו לומר שהכל מתאים ל"ספר הסימנים המעידים", ועדיין הופתענו. גם במלחמת חרבות-ברזל הכישלון המודיעיני צועק – היה ברשותנו מידע ולפיו לחמא"ס יש תכנית מתקפה לשטחנו, שמטרתה כוללת כיבוש של יישובים ובסיסי צבא, ראינו את שיפור מוכנותו לקראת פעולה, ובכל זאת הופתענו.

מכיוון שצה"ל והשב"כ כולם עסוקים במלחמה בהיקף מלא, לא החל עדיין התחקיר המעמיק שבו ייבחן בין השאר איזה מידע עמד לרשות קהיליית המודיעין, למי הוא הופץ ומתי. למרות זאת, הרושם הראשוני הוא שהיה מידע לגבי תכנית הפעולה של חמא"ס. אך לא ברור מה הייתה איכות הכיסוי האיסופי על הדרגים השונים בחמא"ס ועל ההכנות לביצוע המתקפה. בשתי המלחמות האויב ניהל תכנית הונאה והסתרה שיטתית, במסגרתה ביצע "הרגלה" של מערכי האיסוף שפעלו מולו, הסווה את כוונות האמת שלו (ובעיקר את העיתוי הנבחר למימושן), וניהל מידור קפדני של הדרגים המבצעיים בכדי למנוע חשיפה בטרם עת. מאמצים אלו, לפחות ביום הכיפורים ולדעתי גם בחרבות-ברזל, לא היו הסיבה המרכזית לכשל המודיעיני, שכן כאמור – המידע שהושג איפשר, ואף חייב, להיערך בצורה אופרטיבית שונה. בפועל, תכניות ההונאה אפשרו את "ההונאה העצמית" - השמירה על הקונספציה על חשבון הסברים "אלרמיסטיים".

התוצאה המיידית של ההפתעה, בשתי המלחמות, היתה קריסת קווי ההגנה ושרשראות הפיקוד. זו לא הייתה פריצה מקומית של הקו או פגיעה בחוליה מחוליות השרשרת, אלא התמוטטות

רוחבית של כל המערכת לכל רוחב הגזרה. התוצאה המיידית הייתה פירוק כוח המגן לחוליות בדידות המנהלות קרבות גבורה – 'כוח צביקה', קהלני, מוצב 'המזח', או כיתת הכוננות של קיבוץ מגן (וכמובן עוד מאות סיפורי גבורה אחרים) – כולם נלחמו כמיטב יכולתם ועשו מעל ומעבר, אך לא פעלו ככוח הגנה מתואם הפועל לפי תכנית מבצעים מוכרת ומתורגלת, ובעיקר לא תחת פיקוד אחד וסדור. מאחוריהם לא פעלו כוחות עתודה ותגבורות, שיאפשרו לסגור חלק מהפרצות בקו ולמנוע לפחות חלק מהקריסה. כתוצאה מאותה התמוטטות, בשתי המלחמות לא היה בשעות הפתיחה דרג פיקוד בכיר אפקטיבי ויוזם שינהל את קרב ההגנה.

המשמעות הנה שמפקדי צה"ל והדרג המדיני חוו, בשתי המלחמות, "הפתעה בסיסית"⁶. תפיסת המציאות, הנחת היכולת לזהות ולהתריע, הנחת כשירות צה"ל ויכולתו לעצור ולסכל את כוונות האויב, כולן התרסקו באותו היום, באופן שהותיר תחושת חוסר אונים ואי-וודאות באשר לעתיד. בשילוב עם הוכחה ניצחת לכך שהתפיסה האסטרטגית הייתה שגויה, התוצאה המיידית הנה אובדן אמון: בהנהגה המדינית, בפיקוד הצבאי, ביכולת להתמודד ולהתאושש, וביכולתה של המדינה לספק ביטחון – אישי ולאומי. השבר התודעתי ואובדן האמון מתבטאים בתחושת נטישה קשה ("איפה היה חיל האוויר", "למה הצבא לא הגיע") ובתפיסה שהופר החוזה הבסיסי ביותר בין המדינה לאזרחיה.

בצד החיוב – בשתי המלחמות ישראל התאוששה במהירות יחסית, גייסה את כלל כוחותיה ויצאה למערכה בשטח האויב. היא אף זכתה לגיבוי מידי ולסיוע משמעותי מידידתנו הגדולה – ארה"ב, הן בהיבטים המדיניים והתודעתיים והן בסיוע הצבאי הנרחב.

השוני שבין המלחמות מתבטא, מעל הכל, בעומק הפגיעה בתחושת הביטחון. ב-73' התערערה תחושת הביטחון העצמי המופרז ברמה הלאומית וקריסת המערכים הצבאיים בשתי החזיתות הובילה לתחושות קשות ("חורבן בית שלישי" כדוגמא החזקה והמוכרת ביותר), אך הנפגעים היו ברובם המוחלט חיילים והמלחמה הייתה, יחסית, רחוקה "מהבית". בשונה מכך, ב-23' נפגעה

---

⁶ ע"פ צבי לניר: "מודל תפיסתי בטחוני לא רלוונטי למציאות הטופחת על פניך לפתע ... מה שקרס אינו המערכת המודיעינית בלבד אלא הרלוונטיות של המענה המבצעי בכללותו."

תחושת הבטחון במובנה העמוק והבסיסי ביותר – נפגעו ביטחונם וחייהם של האזרחים בתוך בתייהם, לצד תחושה של תפקוד לקוי ביותר של גופי המדינה המתקשים לתת סיוע לנפגעים. מכאן שתחושת הנטישה ושבירת החוזה הנה חזקה הפעם הרבה יותר. גם לזמן ההתאוששות מההלם הראשוני ולמעבר ליוזמה והתקפה ישנה משמעות. הזמן שנדרש לטיהור השטח, לייצוב הקו ולהיערכות לקראת התקפה קרקעית, היה ארוך מהמצופה והעצים את התחושות שנוצרו בבוקר שמחת תורה.

בהיבט המודיעיני, הגם שבאמור אנו נמצאים עדיין לפני התחקירים הסדורים והתמונה רחוקה מלהתברר, נראה שלרשות גורמי האיסוף לא עמדו מקורות איכות כדוגמת "המלאך" (אשרף מרואן), שסיפק את פריט המידע המכריע בהבנת התמונה. המעקב אחר פעילות חמא"ס, הניב ככל הנראה "סימנים מעידים" בהיקף ובעוצמה פחותים מאלו של '73, ולכן גם נראה שבימים שקדמו למתקפת החמא"ס נערכו דיוני השגרה בנוגע לאיומים השונים בתקופת החגים, ולא דיוני הערכה קונקרטיים על סכנת המלחמה, כדוגמת אלו שהתקיימו בימים שקדמו לפתיחת מלחמת יום הכיפורים.

סיכום

בחייה של אומה ישנם מעט רגעים מעצבים המשפיעים על התודעה והזיכרון הקולקטיביים לשנים קדימה. ה-6 באוקטובר '73 וה-7 באוקטובר '23 שניהם כאלו, והסימטריה ביניהם איננה רק בתאריך הסמוך או בתקופת השנה (חגי תשרי), אלא גם ובמיוחד בקריסת הקונספציות בכל הרמות – אסטרטגית, צבאית, מודיעינית. בעקבות מלחמת יום הכיפורים קמה וועדת אגרנט וכל ארגוני המודיעין והביטחון עברו שינויים מערכתיים עמוקים. לאחר מלחמת חרבות ברזל יידרש שינוי עמוק אף יותר. **כל הגופים יצטרכו לקיים תחקיר נוקב על השתלשלות האירועים וההחלטות שהובילו לכשל המערכתי ב-7 באוקטובר**, ובמוקדו לבחון את מרכיבי התרבות הארגונית והכשירות המבצעית שהביאו לכשלים שתוארו לעיל. **בהיבט המודיעיני, יידרשו החלטות ארגוניות ומבניות משמעותיות** (החל מהחלוקה הארגונית - מי חוקר אילו נושאים, דרך בחינת תהליכי העבודה - כיצד מפיצים את המודיעין ומעריכים את משמעויותיו, וכלה באופן

הצגתו לדרגי קבלת ההחלטות), **ובהיבט המבצעי** תידרש בחינה מעמיקה של תורת הלחימה הצה"לית וסדר הכוחות הדרוש למימושה. ללא תחקיר אמת עמוק ונוקב, לא ניתן יהיה לשנות את המערכות ולהעלותן מחדש "על המסלול".